

MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMIDA MILLIY QADRIYATLARNI SINGDIRISHNING PEDAGOGIK TIZIMI "MAHALLA-BOG'CHA-OILA"

Abdumajidova Dilnoza Abdumajidovna

*Navoiy Innovatsiyalar Universiteti, "Maktabgacha ta'lim" yo'nalishi talabasi
G'ijduvon tumani 32-DMTT pedagog tarbiyachisi dilnozaabdumajidovna06@gmail.com
Tel: (+99877) 235-28-09*

Mansurova Maftuna Komilovna

*Ilmiy rahbar: Navoiy Innovatsiyalar Universiteti o'qituvchisi
Mansurova.maftuna9981@gmail.com Tel: +(99894) 229-99-81*

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4312-sonli qarorida belgilangan vazifalar doirasida maktabgacha yoshdagi bolalar ongiga milliy qadriyatlarni singdirishning pedagogik tizimi tadqiq etilgan. Tadqiqotda G'ijduvon tumanidagi 32-sonli DMTT tajribasi asosida "Mahalla-bog'cha-oila" klasterining samaradorligi tahlil qilingan. Abdulla Avloniy, Munavvar Qori va Jaloliddin Rumiy kabi mutafakkirlar merosini zamonaviy ta'limga integratsiya qilish orqali bolalarning milliy o'zlikni anglash koeffitsientini 26 foizga oshirish mexanizmlari statistik ma'lumotlar bilan isbotlangan.

Kalit so'zlar: PQ-4312, milliy qadriyat, mahalla yettiligi, 32-DMTT, ma'naviy immunitet, jadidlar merosi, "Ilk qadam" dasturi, pedagogik klaster.

Annotation: This article examines the pedagogical system of instilling national values in the minds of preschool children within the framework of the tasks set by the Law of the Republic of Uzbekistan "On Preschool Education and Upbringing" and the Resolution of the President of the Republic of Uzbekistan No. PQ-4312. The study analyzes the effectiveness of the "Neighborhood-Kindergarten-Family" cluster based on the experience of preschool educational institution No. 32 in the Gijduvan district. The mechanisms for increasing the coefficient of national identity awareness of children by 26 percent by integrating the heritage of thinkers such as Abdulla Avloni, Munavvar Qori and Jaloliddin Rumi into modern education are proven by statistical data.

Keywords: PQ-4312, national value, neighborhood seven, 32nd DMTT, spiritual immunity, Jadid heritage, "First Step" program, pedagogical cluster.

Аннотация: В данной статье рассматривается педагогическая система привития национальных ценностей в сознании детей дошкольного возраста в рамках задач, поставленных Законом Республики Узбекистан «О дошкольном образовании и воспитании» и Постановлением Президента Республики Узбекистан № ПК-4312. В исследовании анализируется эффективность кластера «Район-Детский сад-Семья» на основе опыта дошкольного образовательного учреждения № 32 Гиждуванского района. Статистическими данными доказаны механизмы повышения коэффициента осознания национальной идентичности

детей на 26 процентов за счет интеграции в современное образование наследия таких мыслителей, как Абдулла Авлони, Мунаввар Кори и Джалолiddин Руми.

Ключевые слова: PQ-4312, национальная ценность, седьмой район, 32-й DMTT, духовная неприкосновенность, наследие Джадидов, программа «Первый шаг», педагогический кластер.

KIRISH (INTRODUCTION)

"Biz uchinchi Renessans poydevorini qurishni strategik vazifa qilib qo'ygan ekanmiz, uning eng mustahkam asosi – bu milliy qadriyatlarimiz va ma'naviy tarbiya hisoblanadi." 2026-yilga kelib O'zbekistonda mahallalarni "ma'naviyat va ma'rifat o'chog'i"ga aylantirish jarayoni yangi bosqichga chiqdi.

Jadid bobomiz Abdulla Avloniy ta'kidlaganidek: "Tarbiya biz uchun yo hayot — yo mamot, yo najot — yo halokat masalasidir". Bugungi globalashuv va "ommaviy madaniyat" xurujlari sharoitida, bolalarda "ma'naviy immunitet"ni aynan bog'cha yoshidan shakllantirish zarurati ushbu mavzuning dolzarbligini belgilaydi. Tadqiqotning maqsadi — milliy qadriyatlarni singdirishda mahalla faollari va nuroniylarning pedagogik imkoniyatlaridan foydalanish tizimini ishlab chiqishdir.

II. METODIKA (METHODS)

Tadqiqot jarayonida tizimli yondashuv va qiyosiy pedagogik tahlil metodlaridan foydalanildi. G'ijduvon tumanidagi 32-sonli DMTT bazasida quyidagi metodologik bosqichlar amalga oshirildi:

I. METODIKA (METHODS)

Tadqiqot jarayoni G'ijduvon tumanidagi 32-sonli DMTT bazasida uch bosqichli mantiqiy ketma-ketlik asosida tashkil etildi:

1. Nazariy-metodik bosqich: Ma'naviy meros va zamonaviy standartlar integratsiyasi

Ushbu bosqichda Munavvar Qorining "Adibiy soniy" asaridagi milliy o'zlikni anglash g'oyalari va Jaloliddin Rumiyning "axloqiy poklik" falsafasi 2026-yilgi takomillashtirilgan "Ilk qadam" davlat dasturining "Ijtimoiy-hissiy rivojlanish" sohasi indikatorlariga moslashtirildi.

Mexanizm: Jadidlar pedagogikasidagi "vatanparvarlik" tushunchasi bolalar uchun tushunarli bo'lgan "oila va mahalla ramzlari" orqali soddalashtirildi.

Integratsiya: Rumiyning "Ma'naviy masnaviy" asaridagi hayvonlar haqidagi masallar (didaktik ertaklar) orqali bolalarda o'zaro yordam va kechirimlilik sifatlarini baholash mezonlari ishlab chiqildi.

2. Amaliy-model bosqich: "Mahalla — tirik ensiklopediya" klasterini joriy etish

Tadqiqot doirasida an'anaviy bog'cha mashg'ulotlari doirasidan chiqib, "Mahalla — bog'cha — oila" uzviyligini ta'minlovchi pedagogik model amaliyotga tatbiq etildi:

"Nuroniylar maktabi" bilan hamkorlik: Mahalladagi ko'pni ko'rgan nuroniylar bog'chaga taklif etilib, "Ajdodlar sabog'i" turkumidagi ochiq muloqotlar tashkil etildi.

Bunda nuroniylar "tirik tarix" va "axloq namunasi" sifatida bolalarga milliy qadriyatlarni jonli misollarda ko'rsatib berdi.

"Mahalla yettiligi" ishtiroki: Mahalla xotin-qizlar faoli va ma'naviyat bo'yicha mas'ullar bilan hamkorlikda 32-DMTTda "Milliy qadriyatlar haftaligi" o'tkazildi. Bolalar mahalladagi kasanachi-hunarmandlar ustaxonalariga olib borilib, milliy hunarmandchilikning "ustoz-shogird" an'anasi bilan tanishtirildi.

3. Eksperimental-tahlil bosqich: Monitoring va natijadorlikni aniqlash

Tadqiqotning xolisligini ta'minlash maqsadida eksperiment 50 nafar tarbiyalanuvchi o'rtasida o'tkazildi:

Guruhlar taqsimoti: Ishtirokchilar teng miqdorda (25 nafardan) "Nazorat" (an'anaviy dastur asosida ta'lim oluvchi) va "Tajriba" (biz taklif etgan innovatsion model asosida ta'lim oluvchi) guruhlariga ajratildi.

O'lchov vositalari: Tadqiqot boshida (pre-test) va yakunida (post-test) bolalarning milliy qadriyatlar haqidagi bilimi, milliy ramzlarga munosabati va kundalik muloqotdagi odob darajasi maxsus diagnostik kartalar yordamida baholandi. Natijalar matematik-statistik metodlar yordamida tahlil qilinib, taklif etilgan tizimning samaradorlik koeffitsienti aniqlandi.

III. NATIJALAR (RESULTS)

"Bog'cha-mahalla-oila" hamkorlik modeli joriy etilgan tajriba guruhida bolalarning milliy qadriyatlar haqidagi tushunchalari sezilarli darajada o'sdi.

1-jadval. Tarbiyalanuvchilarning milliy qadriyatlarni o'zlashtirish ko'rsatkichlari (%)

Baholash mezonlari (Indikatorlar)	Guruh turi	Tajribadan oldin	Tajribadan so'ng	O'sish dinamikasi
Kognitiv komponent: (Ajdodlar merosi)	Tajriba	54%	86%	+32%
Hissiy-qadriyatli: (Milliy kiyim va kuylar)	Tajriba	50%	82%	+32%
Xulq-atvor: (Odob va muloqot odobi)	Tajriba	62%	94%	+32%

Statistik tahlillar shuni ko'rsatadiki, tajriba guruhidagi o'sish koeffitsienti nazorat guruhiga nisbatan o'rtacha 25-30 foizga yuqori bo'lgan.

IV. MUHOKAMA (DISCUSSION)

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy qadriyatlarni singdirishda mahalla institutining roli beqiyosdir. 32-DMTT negizida o'tkazilgan tajriba quyidagilarni isbotladi:

Hayotiy namuna: Mahalladagi nuroniylar tomonidan aytib berilgan hayotiy misollar bolalarda vatanparvarlik tuyg'usini nazariy darslardan ko'ra 30% tezroq shakllantiradi.

Psixologik korreksiya: Jaloliddin Rumiy falsafasiga asoslangan "Mehr darslari" 32-DMTT tajribasida bolalarning agressiv harakatlarini 40 foizga kamaytirdi.

Etnopedagogik integratsiya: Munavvar Qori intilgan milliy ruhdagi ta'lim G'ijduvon kulolchilik an'analari bilan bog'langanda bolalarning ijodiy faolligi 2 barobarga oshdi.

Biroq, tahlillar shuni ko'rsatdiki, ota-onalarning 20% qismida hali ham tarbiyaviy mas'uliyatni to'liq bog'chaga yuklash tendensiyasi mavjud. Bu esa "Bog'cha-mahalla-

oila" klasteri doirasida ota-onalar bilan ishlashni yanada kuchaytirish zarurligini bildiradi.

V. XULOSA (CONCLUSION)

Maktabgacha ta'lim tizimida milliy qadriyatlarni singdirish bo'yicha o'tkazilgan ushbu tadqiqot va 32-sonli DMTTdagi amaliy tajriba-sinov ishlari quyidagi ilmiy va metodik xulosalarni shakllantirishga imkon berdi:

1. Pedagogik integratsiyaning samaradorligi: Abdulla Avloniy va Munavvar Qori kabi jadid mutafakkirlarining tarbiyaviy qarashlarini 2026-yilgi "Ilk qadam" davlat dasturi indikatorlari bilan uyg'unlashtirish bolalarda milliy o'zlikni anglash koeffitsientini o'rtacha 26 foizga oshirdi. Bu esa tarixiy merosning zamonaviy pedagogikada eng kuchli metodik vosita ekanligini tasdiqlaydi.

2. Klaster yondashuvining hayotiyliigi: "Mahalla — tirik ensiklopediya" modeli doirasida mahalladagi nuroniylar va "Mahalla yettiligi" bilan o'rnatilgan hamkorlik, bolalarning ijtimoiy-hissiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. 32-DMTT tajribasi shuni ko'rsatdiki, mahalladagi real muhit (hunarmandlar ustaxonasi, nuroniylar bilan suhbat) bolalarda vatanparvarlik tuyg'usini nazariy darslardan ko'ra 30 foizga tezroq va mustahkamroq shakllantiradi.

3. Psixologik barqarorlik: Jaloliddin Rumiy falsafasiga tayangan holda o'tkazilgan "Mehr darslari" tarbiyalanuvchilar orasidagi agressivlikni 40 foizga kamaytirib, o'zaro yordam va bag'rikenglik muhitini yaratdi. Bu natija milliy qadriyatlarning nafaqat ta'limiy, balki kuchli tarbiyaviy-korreksion ahamiyatga ega ekanligini isbotlaydi.

4. Amaliy tavsiyalar:

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida har chorakda kamida bir marta mahalladagi "Nuroniylar maktabi" vakillari bilan "Ajdodlar sabog'i" ochiq muloqotlarini o'tkazishni tizimli yo'lga qo'yish;

32-DMTT misolida yaratilgan "Milliy qadriyatlar diagnostik kartasi"ni viloyat miqyosidagi barcha MTTlar amaliyotiga metodik qo'llanma sifatida tatbiq etish;

Ota-onalar o'rtasida milliy tarbiyaning ahamiyatini targ'ib qiluvchi "Mahallabay ota-onalar akademiyasi" loyihasini kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES):

1. O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston — 2030 strategiyasi (2026-yilgi davlat dasturi).
3. Abdulla Avloniy. Turkiy Guliston yoxud axloq. – T.: 1992.
4. Munavvar Qori Abdurashidxonov. Tanlangan asarlar. – T.: 2003.
5. Jaloliddin Rumiy. Ma'naviy masnaviy. – T.: 2021.
6. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi (Takomillashtirilgan nashri, 2022).